

Становище

от дн Стефан Матеев Матеев, почетен професор на Нов български университет, Департамент по когнитивна наука и психология, за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност професор, по професионално направление 3.2 Психология, обявен в ДВ брой 51/18.06.2021, с кандидат доцент д-р Морис Аврам Гринберг.

Морис Гринберг се появи в Департамента преди повече от 20 години. Той вече беше доцент и доктор по теоретична физика. В течение на годините той се посвети на когнитивната психология, като постигна успехи, които оценявам много високо. По-долу привеждам аргументи в подкрепа на това мое становище.

Гринберг добросъвестно представя за конкурса пълен комплект от необходимите материали – монография, списъци и текстове на трудове и т.н., както и изтощителните таблици, които се изискват от ЗРАСРБ и от НБУ. Той кандидатства в конкурса с монографията си „Социалните дилеми: когнитивна перспектива“.

В първите две части на монографията се излагат историята, идеите и основните положения на Теория на игрите. Гринберг аргументира че данните от поведенчески експерименти не могат да се обяснят само въз основа на Теорията на игрите.

Поведението на участниците се влияе съществено и от психологически характеристики като сътрудничество, алтруизъм, изграждане на репутация, реципрочност и др. Тези факти говорят, че съществуващите теории са най-малкото непълни и налагат формулирането на нови хипотези и модели и тяхната експериментална проверка. Гринберг ни убеждава, че са необходими обяснения на фактите, които включват хипотези, които да се отчитат действията на другия играч. Аргументите в тези две части са достъпни за разбиране и от читатели, които имат само общи познания по психология.

Следващите две части са посветени основно на изследвания на играта Дилема на затворника. Тази игра се поддава на лесно формализиране и количествено описание на факторите, които влияят върху стратегиите на играчите.

Гринберг подробно анализира съществуващите модели на поведението на играчите. Той изтъква, че в моделите не се изследват конкретните механизми, които водят до един или друг изход в играта и прави успешни стъпки в преодоляването на тази

празнина в теорията. Той предлага свои модели, в които се отчитат различни когнитивни фактори като учене с подкрепление и зависимост на избора от представената игра. Моделите позволяват да се опише ролята на сътрудничеството между играчите, която е установена в многобройни експерименти. Те показват също, че включването на специфични когнитивни механизми като селективно внимание води до добро описание на експерименталните данни. Особен интерес представлява находката, че наличието или липсата на сътрудничество може да се опише чрез появата на статистическия парадокс на Симпсън в резултатите. Гринберг развива общ формализъм, описващ съчетание на двете ситуации – при сътрудничество и при липса на сътрудничество. Всички модели са подкрепени от данни, получени в реални експерименти, също и в симулации.

Монографията безспорно отговаря на изискванията за задълбочен и добър научен текст. Представените модели и емпирични данни имат приносен характер и заслужават висока оценка.

Гринберг представя солиден масив от научни трудове. Повечето от тях са на английски език. Част от тях, 28, са отделени като публикувани в реферирани издания, в друг раздел са представени трудове, представени на научни мероприятия у нас и в чужбина. Представени са и четири студии. Основната тематика в трудовете е взимане на решение в условията на социални дилеми. Моделите, които представя Гринберг, не се състоят просто от набори от думи. Виждаме математически и логически конструкции, които подлежат на компютърна симулация и по този начин дават възможност за проверка и сравнение с емпирични данни, получени от изобретателно проведени експерименти. Заедно с гл. ас. д-р Евгения Христова, Гринберг се проявява като опитен експериментатор. Той използва оригинални психологически похвати при контрола на променливите, като например регистрация и анализ на движенията на очите при взимането на решения от изследваните лица.

Социалните дилеми не са единствения интерес на Гринберг. В началото на неговата кариера в НБУ той участва в разработки, свързани с моделиране и симулации на аналогично мислене на основата на AMBR-модела на Кокинов. В последните години Гринберг навлиза в областта на експерименталната философия и участва в кроскултурни изследвания на диспут за красота, морална отговорност, етноментализация и др.

Гринберг представя справка за 61 цитирания на неговите трудове. Преобладаващата част от цитатите са в статии, публикувани в реномирани списания с висок импакт фактор. Това показва една завидна видимост и признание на работите му в световен мащаб. Съгласен съм с представената справка за приносите му.

Гринберг активно развива и приложна дейност. Като пример ще изтъкна разработките върху подпомагането на деца с увреждания. Той е създател и директор на Лаборатория по ползваемост на продукти и услуги, която, покрай другото, е била ангажирана и в изпълнение на заявка от БулБанк.

Гринберг е много активен при участието си в научно-изследователски проекти. В материалите са приведени 10 проекта, като всички са международни.

Гринберг е добросъвестен преподавател. Той е изготвил седем курса към програмите по психология и по когнитивни науки както на български, така и на английски език. Ръководил е бакалавърски и магистърски тези, както и три докторски дисертации. Той активно привлича студенти в разработките, като ги включва за съавтори в трудовете. Гринберг има и значителна административна натовареност в Департамента и в НБУ. Той е член на Факултетния съвет към Магистърския факултет, бил е член на Академичния съвет на НБУ, и е бил заместник ректор по качеството, оценяването и атестацията, също и Директор на Центъра за оценяване на НБУ.

Познавам Морис Гринберг от повече от 20 години. Той се отличава с висока ерудиция, критично мислене и работоспособност. Гринберг е отзивчив колега, който винаги е готов да окаже квалифицирана помощ. Той е изключително подходящ кандидат за заемане на длъжността, обявена в настоящия конкурс. Неговата кандидатура надхвърля изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, както и на Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ.

Убедено препоръчвам на Академичния съвет на Нов български университет да избере доцент д-р Морис Аврам Гринберг на длъжността професор в професионално направление 3.2 Психология.

16.09.2021

Проф. Стефан Матеев, дн